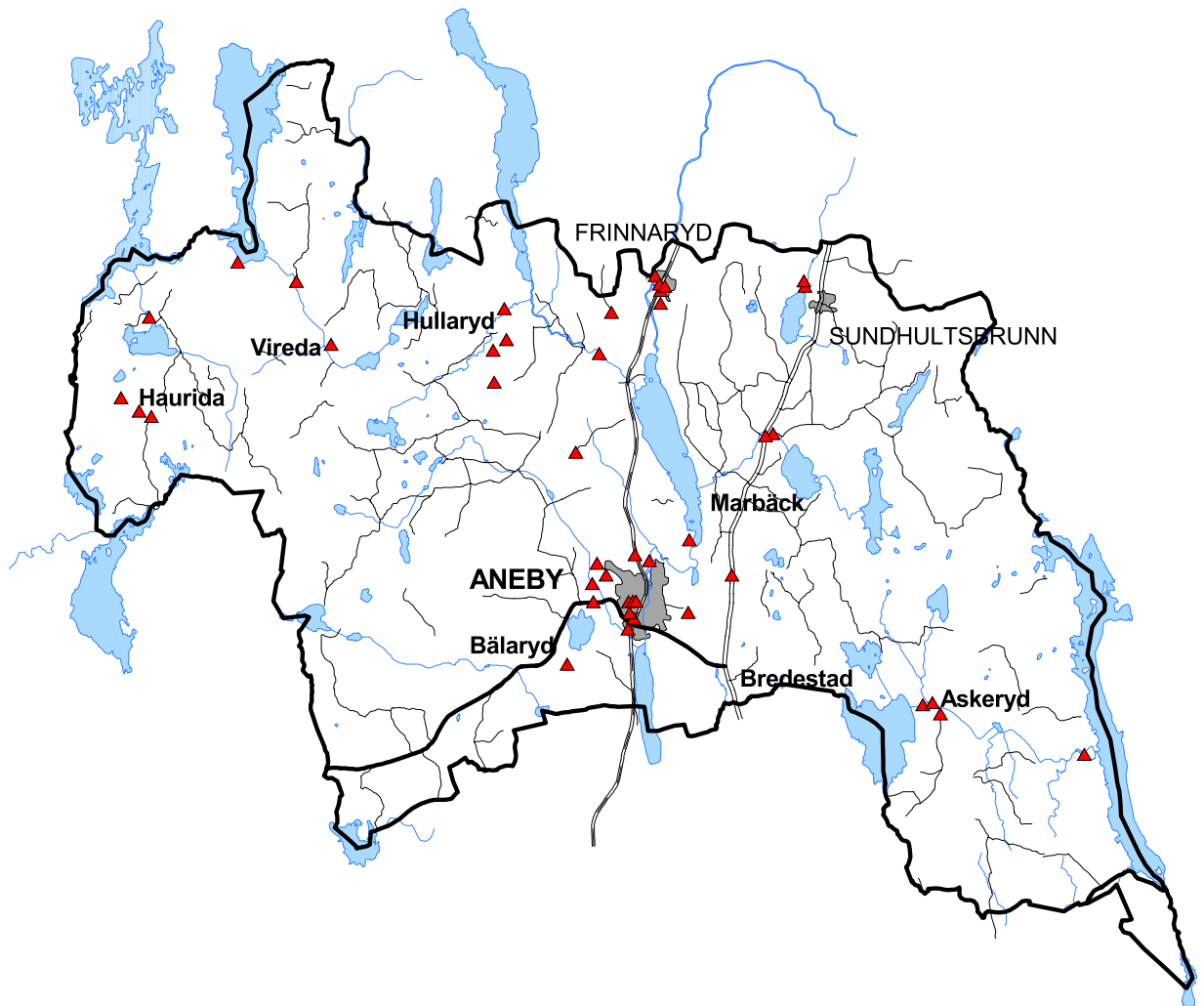

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Inventering av förorenade områden i Aneby kommun 2002/2003

■ Inventering av förorenade områden i Aneby kommun
2002/2003

Titel	Inventering av förorenade områden i Aneby kommun 2002/2003
Författare	Pär Nilsson
Beställningsadress	Länsstyrelsen i Jönköpings län, Näringslivsavdelningen, 551 86 Jönköping Telefon 036-39 50 00 (vx)
Webbplats	www.f.lst.se
Kontaktperson	Pär Nilsson, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Direkttelefon 036-39 50 89, e-post par.nilsson@f.lst.se
Meddelande	Nr. 2004:3
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—03/--SE
Referens	Pär Nilsson, Näringslivsavdelningen, Januari 2004
Upplaga	100 ex.
Tryckt på Länsstyrelsen, Jönköping 2004	

Förord

Länsstyrelsen i Jönköpings län har under delar av hösten 2002 och våren 2003, med medel från Naturvårdsverket, genomfört inventering av förorenade områden inom länet. Inventeringsarbetet har inriktat sig på Aneby kommun och har i samarbete med kommunen genomförts av Pär Nilsson, projektanställd inventerare.

Inventeringen har utförts enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden, den så kallade MIFO-modellen.

Föreliggande rapport publiceras även i digital form på Länsstyrelsens webbplats. (www.f.lst.se).

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Innehållsförteckning.....	4
Sammanfattning	5
Syfte	6
Bakgrund	6
Metodik.....	6
Prioriteringar för inventeringsarbetet.....	7
Kommunicering och kvalitetssäkring.....	7
Resultat	8
Fortsatt arbete	10
Referenser.....	11

Bilaga 1. Översigtskarta över Aneby kommun med inventerade objekt

Bilaga 2. Objektlista

Sammanfattning

Under 1990-talet började Naturvårdsverket arbetet med att lösa problemen med förorenade områden. Som en fortsättning på detta arbete genomförs nu ett inventeringsarbete på landets länsstyrelser grundat på en metodik framtagen av Naturvårdsverket, Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO).

Under hösten 2002 och våren 2003 har inventeringen i Jönköping län pågått i Aneby kommun. Detta har resulterat i registrering av 43 objekt i Länsstyrelsens MIFO-databas varav 23 stycken är placerade i riskklass 1-4 och 8 stycken placerade i riskklass 0.

Med detta har arbetet för att komma till rätta med förorenade områden inte avslutats utan går vidare med nya uppgifter och fortsatt samarbete kommun och länsstyrelse emellan. Den viktigaste biten består i att kommunen och länsstyrelsen driver inventeringen av pågående verksamheter framåt i den ordinarie tillsynen.

Syfte

Syftet med inventeringsarbetet är att kartlägga potentiellt förorenade områden i Aneby kommun. Inventeringen skall kunna användas som ett verktyg vid prioritering av vilka områden som man behöver undersöka och i ett senare stadium eventuellt åtgärda. Den är också tänkt att kunna användas som underlag med bl.a. kommunens planer.

Bakgrund

I början av 1990-talet fick Naturvårdsverket i uppdrag att planera för åtgärder för efterbehandling och sanering av förorenade områden. Detta resulterade i att en branschkartläggning genomfördes under åren 1992-94 för att identifiera de största och allvarligaste områdena/branscherna i landet (Naturvårdsverket, 1999a). Nu kompletteras branschkartläggningen genom ett inventeringsarbete på landets länsstyrelser grundat på en metodik framtagen av Naturvårdsverket, Metodik för Inventering av Förorenade Områden (MIFO). Förorenade områden är ett omfattande miljöproblem som dels utgör direkta föroreningar men även kan vara källor till föroreningar på nya platser genom att föroreningar läcker ut från området. Problemet med förorenade områden omfattas av det nationella miljömålet "Giftfri miljö". För att komma tillrätta med problemen och nå uppsatta mål är det viktigt att identifiera områden och bedöma riskerna med dem så att resurser kan sättas in och största möjliga miljönytta kan uppnås. En miljönytta som även kan ses som en resursekonomisk nytta då förorenade områden annars kan utgöra ett hinder vid en eventuell framtida exploatering.

Metodik

MIFO är en enhetlig metodik som har syftet att möjliggöra utförandet av riskbedömningar med rimlig säkerhet. Metodiken består av två delar, fas 1 och 2. Fas 1 – *orienterande studier*, innebär att hypoteser ställs upp angående vilka föroreningar som kan förväntas, deras möjliga utbredning och hur människor och miljö kan exponeras. I fas 2 – *översiktliga undersökningar*, verifieras eller förkastas uppställda hypoteser genom det undersökningsarbete som utförs. Utifrån arbetet med denna metodik ligger sedan inventeringsresultatet till grund för prioritering av områden för vidare arbete med undersökningar och/eller åtgärder.

Utgångspunkten i inventeringsarbetet är en verksamhet där det finns risk för att verksamheten kan ha gett upphov till föroreningar i mark, grundvatten, ytvatten, sediment samt byggnader och anläggningar. Utifrån informationen om aktuell verksamhet gör man en bedömning av föroreningars (använda kemikaliers) farlighet, föroreningsnivån, spridningsförutsättningar på platsen samt känslighet (människa) och skyddsvärde (miljö). Denna bedömning resulterar sedan i en klassning av det aktuella objektet utifrån uppsatta riskklasser. Det finns fyra klasser: 1 – *Mycket stor risk*, 2 – *Stor risk*, 3 – *Måttlig risk* och 4 – *Liten risk*.

Själva arbetet har utförts enligt fas 1 och i stort utgjorts av arkivstudier, kontakter med verksamhetsutövare / fastighetsägare, fältbesök och samarbete med kommunen. I de fall undersökningar tidigare utförts angående ett objekt har det aktuella objektet registrerats som ett fas 2-objekt, undantag från detta har gjorts då undersökningen varit tämligen enkel. Klassificeringen grundar sig i de flesta fall på misstanke om förorening. Vid klassningen av objekt har försiktighetsprincipen tillämpats såtillvida att objekt där lite bakgrundsmaterial har kunnat erhåll-

las och kunskaperna därför varit bristfälliga, generellt klassats högt. Inventeringen på Länsstyrelsen i Jönköpings län har under senare år genomförts områdesvis och senast med tyngdpunkten på Aneby kommun. Detta har resulterat i goda kontakter och ett givande samarbete med kommunen.

Prioriteringar för inventeringsarbetet

Följande branscher har omfattats av inventeringen i Aneby kommun. Som grund för indelning av branscherna i sektorer ligger branschkartläggningen. Posten Industrideponier har delats upp och införts under både metallindustrisektorn och skogsindustrisektorn.

Tabell 1. Branschernas indelning i branschsektorer enligt branschkartläggningen (Naturvårdsverket 1995).

Metallindustri	Kemiindustri	Skogsindustri	Trafik	Avfall	Övrigt
Ytbehandlingsindustrier	Garverier	Massa- och pappersindustri	Impregneringsanläggningar för spårbunden trafik	Bilskrot och skrothandel	Skjutbanor (ej Försvarets)
Verkstadsindustrier	Kemtvätt	Träimpregneringsanläggningar	Bensinstationer	Kommunala deponier	Kvarnar med utsädesbetning
		Sågverk			Kraftstationer
		Förbränningsanläggningar			Övrigt*
		Industrideponier			

* Verksamheter som inte omfattats av Branschkartläggningen, men trots detta inventerats i Jönköpings län på grund av att de ansetts utgöra en eventuell risk för människans hälsa och för miljön idag och i framtiden.

I inventeringsresultatet som redovisas ingår inte plantskolor, räddningstjänstens övningsplatser eller livsmedelsindustri, vilka dock kan komma att tillföras inventeringen i ett senare skede.

Vidare är SPIMFAB-anmälda bensinstationer och kommunala deponier identifierade och registrerade men ej bedömda och riskklassade. Bensinstationer nedlagda under perioden 1 juli 1969 – 31 december 1994 skall undantas från inventeringen eftersom dessa kommer att inventeras av branschen, SPI, genom dess miljösaneringsfond (SPIMFAB - Svenska Petroleum Institutets Miljösaneringsfond AB). Kommunala avfallsdeponier skall inte heller omfattas av inventeringarna, då det är en angelägenhet för kommunerna att inventera dessa (Naturvårdsverket, 1999b). Dessa kategorier av objekt utgör i huvudsak gruppen ej klassade.

För vissa branscher har mindre verksamheter/anläggningar, där informationen om verksamheten har varit så knapphändig att ingen bedömning har kunnat göras, förts till klass 0. Exempel på sådana branscher är kvarnar, kraftstationer och mindre sågar.

Kommunicering och kvalitetssäkring

De uppgifter som framkommer under inventeringen vid bl.a. arkivstudier och intervjuer sammanställs i en databas. Därefter kommuniceras uppgifterna med berörda fastighetsägare och

verksamhetsutövare så att de får möjlighet att meddela om någon uppgift är felaktig eller behöver kompletteras, vilket bidrar till ett bättre bedömningsunderlag och en säkrare riskklassning. Kommunikeringen av databasen sker dels för att säkerställa att korrekt information registreras men även för att informera om de uppgifter som finns registrerade i MIFO-databasen. Detta för att databasen sedan ska kunna offentliggöras. Uppgifterna betraktas sedan som offentlig handling och lämnas ut vid förfrågan. Kommunen kommer att erhålla databasen med aktuellt innehåll. Framtida revidering av databasen kommer att utföras om information tillkommer eller ändras. Sker revidering i den omfattning att det leder till omklassning av ett objekt skall detta åter kommuniceras med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Inventeringens täckningsgrad för respektive bransch varierar bl.a. på grund av olika antal verksamheter per bransch och olika storlek av verksamheten. För en bransch med många och små verksamheter är risken större att missa ett objekt än för en bransch med få men stora verksamheter. För vissa branscher har inventeringen grundats på befintlig sammanställd information exempelvis för sågverk där kommuninformation och en sågverksinventering funnits som utgångspunkt.

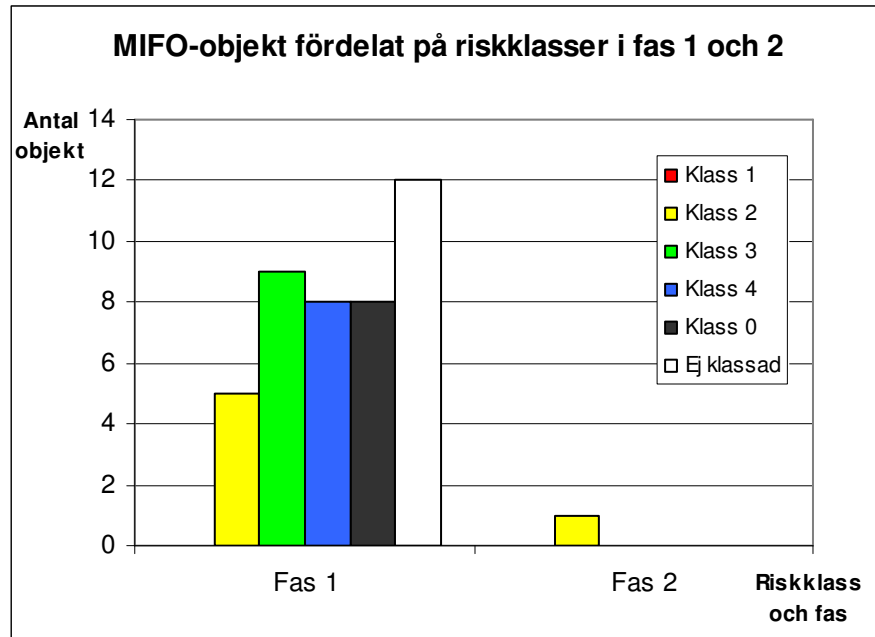
Resultat

Inventeringen har i Aneby kommun resulterat i 43 registrerade objekt fördelade på 17 branscher. Branscherna har påträffats 48 gånger, vilket innebär att vissa objekt utgörs av två eller fler verksamheter/branscher. De inventerade objekten fördelar sig mellan de olika riskklasserna enligt framställningen i tabell 1 och figur 1-3 nedan.

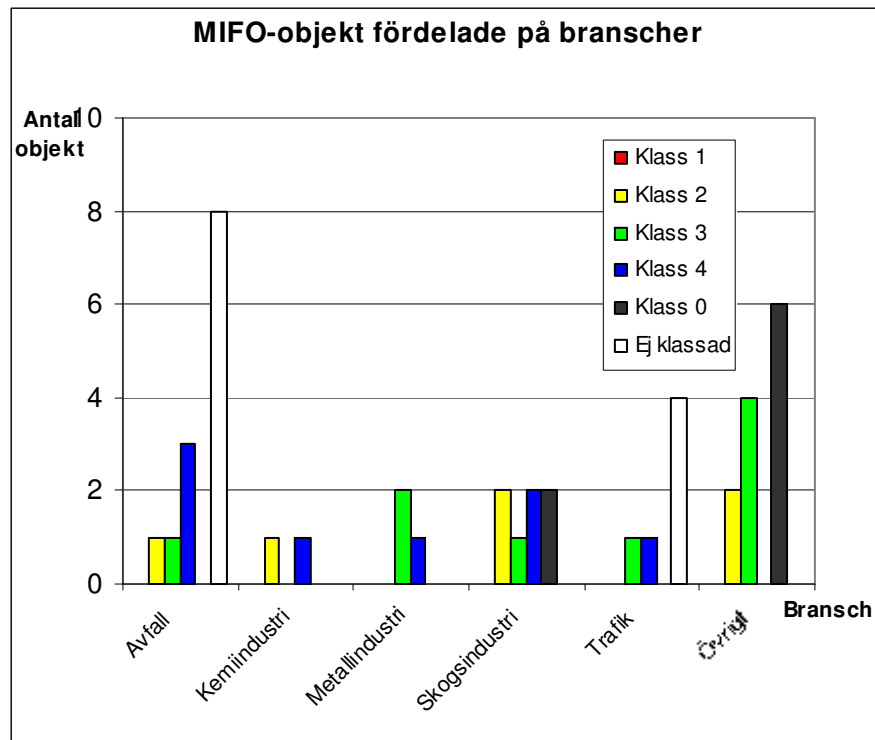
Tabell 1. Inventerade objekts fördelning i riskklasserna 1-4 samt klass 0 och de som ej klassats.

Risk-klass	1	2	3	4	0	Ej klassade*	Totalt
Antal objekt i fas 1	0	5	9	8	8	12	42**
Antal objekt i fas 2	0	1	0	0	0	0	1
Totalt antal objekt	0	6	9	8	8	12	43

* Kategorin "Ej klassade" utgörs av kommunala avfallsdeponier och SPIMFAB-anmälda bensinstationer.
 **Varav två är kommunala avfallsdeponier

Figur 1. Diagram över det totala antalet inventerade objekt i Aneby kommun fördelat på riskklasser och fas.

Figur 2. Diagram över inventerade objekt fördelade på riskklasser redovisat i branschsektorer

En geografisk framställning av de identifierade objekten finns bifogad som en översiktskarta i bilaga 1. För mer utförlig information om klassningen av respektive objekt hänvisas till objektslistan i bilaga 2.

Klass 2 innefattar flera objekt där informationen inte är uttömmande, men där misstanken om förorening samt branschkartläggningens klassning för branschen i helhet, klass 2, (Naturvårdsverket, 1995) motiverar placeringen av objektet i aktuell klass. Detta faktum medför att objekt som förts till riskklass 2 inte enbart består av objekt där stor risk är bekräftad. Ifrågasvarande objekt befinner sig i fas 1.

Klass 4 består av objekt som utgör liten risk, men även av objekt där det är konstaterat att ingen risk föreligger. Orsaken till att de sistnämnda ligger kvar i databasen är att de under inventeringens gång visat sig vara utan risk. De kvarhålls i databasen för identifikation och får en notering om att de inte utgör någon risk.

Fortsatt arbete

Med detta har arbetet för att komma tillrätta med förorenade områden inte avslutats utan går vidare med nya uppgifter och fortsatt samarbete kommun och länsstyrelse emellan. Det är viktigt att vara uppmärksam på nya branscher, eller gamla som kanske förbisetts, som kan vara aktuella för inventeringen, även om det kontinuerliga inventeringsarbetet nu pågår i annan kommun. För att hålla databasen aktuell bör den uppdateras med jämna mellanrum. Det kommer att administreras av Länsstyrelsen som med detta även ansvarar för att databasen förblir aktuell. I detta arbete kommer även kommunen spela en viktig roll då en fungerande ajourhållning av databasen är beroende av ett fortsatt bra samarbete och att kommunen bistår med underlaget för uppdatering.

I det fortsatta arbetet med förorenade områden bör en prioritering av objekt/områden som är särskilt angelägna att arbeta vidare med genomföras. I metodiken finns det rutiner för prioriteringsförfarandet av objekt till fas 2. I första hand bör objekt där akuta hälso- och/eller miljörisker föreligger eller där det redan förekommer påtagliga negativa effekter. I första hand väljs även objekt där halterna och mängderna av föroreningarna är betydande. Därutöver väljs objekt som innebär hot mot ekologiskt särskilt känsliga eller särskilt skyddsvärda områden och objekt med potential för långvarig och omfattande spridning av föroreningar. Även objekt där en samordning av inventeringarna är kostnadseffektiv och objekt som är akuta från ansvarssynpunkt bör prioriteras till fas 2 (Naturvårdsverket, 1999a). Ur prioriteringssynpunkt ligger klass 1-objekt bra till, men även klass 2 och i vissa fall klass 3-objekt kan enligt ovan gjorda beskrivning vara aktuella för prioritering till fas 2.

Referenser

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2001, *Flerårsplan med ansökan om medel för efterbehandling år 2002 samt delredovisning av erhållna statsbidrag för inventering, undersökning, utredning och åtgärder, dnr. 248-14760-01*

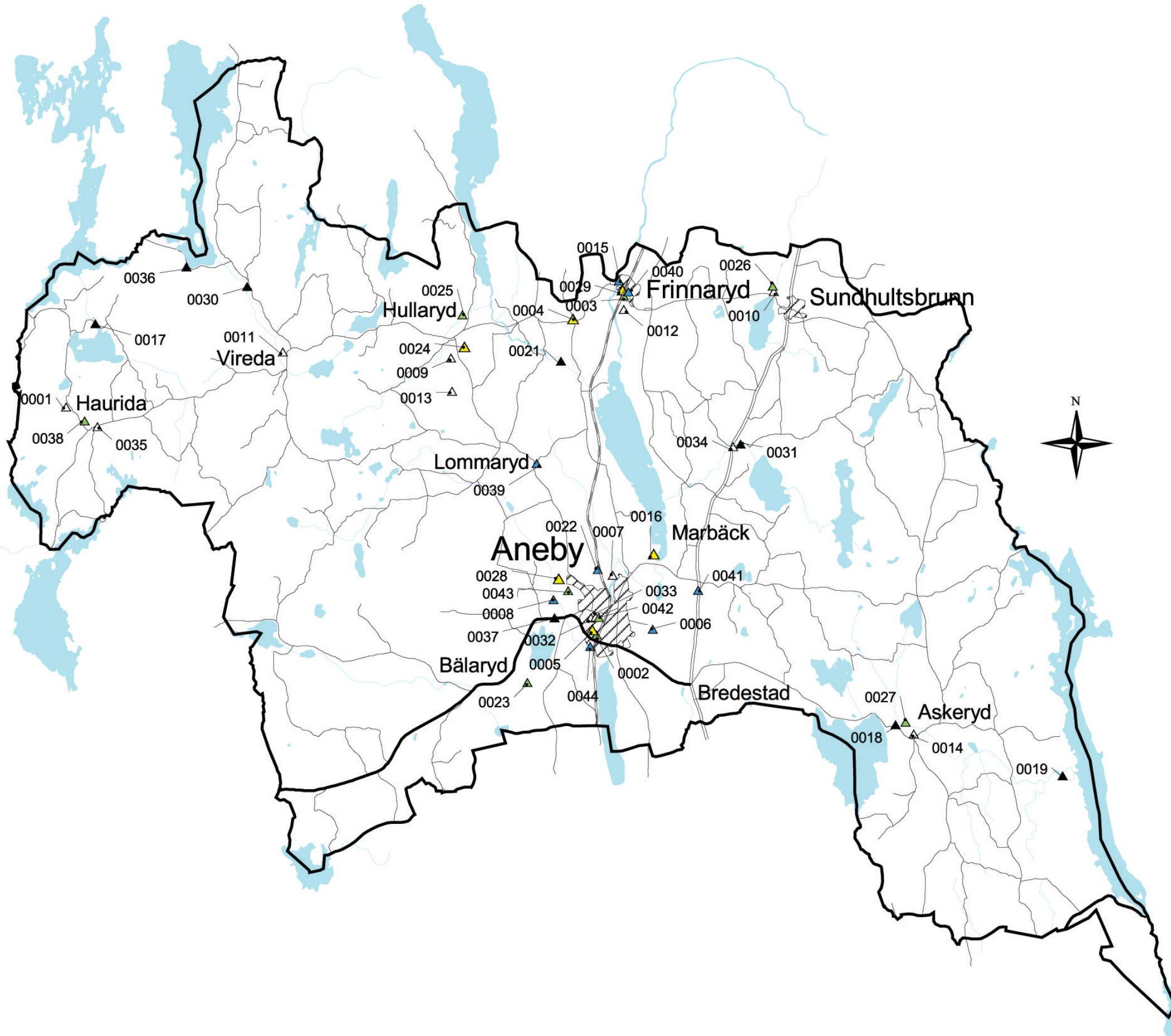
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2002, *Uppdaterad ekonomiska kalkyl för åtgärdsprojekt i Jönköpings län – Utfall och prognos nr 3/2002, dnr. 248-11463-00, 248-11166-00 och 248-3601-01*

Naturvårdsverket, 1995, *Branschkartläggningen – En översiktlig kartläggning av efterbehandlingsbehovet i Sverige, Rapport 4393*

Naturvårdsverket, 1999a, *Metodik för inventering av Förorenade områden - Bedömningsgrunder för miljö kvalitet, Vägledning för insamling av underlagsdata, Rapport 4918*

Naturvårdsverket, 1999b, *Delgivningsbrev: Inventering av förorenade områden, bidrag inom ramen för flerårsplanen för efterbehandling, dnr. 247-2457-99*

Aneby kommun

Inventering av förorenade områden i Aneby kommun

För information om objekten på kartan hänvisas till respektive objektsnummer i bilaga 2. ex. 0001= F0604-0001

Mifo-objekt

- Klass 2
- Klass 3
- Klass 4
- Klass 0
- Ej klassad

 Anebykommun

 Tätort

 Sjö

 Vattendrag

 Järnväg

 Riksväg

 Länsväg

 Allmän väg

Datakälla: Data från Länsstyrelsen i Jönköpings läns kartbas.
© Lantmäteriverket 1997. Ur GSD-Röda kartans länspaket, Dnr 507-97-1448. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 2004-01-15

0 4 8 12 16 20 kilometer

ObjektID	Objektnamn	Bransch	Xkoord	Ykoord	Fas	Riskklass
F0604-0001	Haurida avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6419870	1423060		
F0604-0002	SJ gamla impregneringsanläggning i Aneby	Impregneringsanläggning för spårburen trafik	6412320	1440650	1	3
F0604-0003	Frinaryds Svetsindustri	Verkstadsindustri	6423550	1441550	1	3
F0604-0004	Harald Zethssons Trävaru	Sågverk, Träimpregnering	6422800	1439870	1	2
F0604-0005	Varnäs företagen	Sågverk, Träimpregnering, Industrideponi, Förbränningsanläggning	6412500	1440500	1	2
F0604-0006	Jularps avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6412520	1442500	1	4
F0604-0007	Målkvistadammens avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6414300	1441180		
F0604-0008	Vittaryds avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6413500	1439220	1	4
F0604-0009	Hullaryds avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6421500	1435820		
F0604-0010	Sunhultsbrunnens avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6423700	1446520		
F0604-0011	Vireda avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6421700	1430250		
F0604-0012	Frinaryds avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6423100	1441550		
F0604-0013	Hullaryds avfallstipp	Kommunal avfallsdeponi	6420400	1435850		
F0604-0014	Askeryds avfallsupplag	Kommunal avfallsdeponi	6409050	1451150		
F0604-0015	F.d. Garveri, Frinaryd	Garveri	6424050	1441376	1	4
F0604-0016	Jaktsskyttebana-Katrineholm	Skjutbana	6415006	1442540	2	2
F0604-0017	Bergdala kvarn / Ruppens massafabrik	Betning av säd, Massa och pappersindustri	6422634	1424029	1	0
F0604-0018	Assjö kvarn	Betning av säd	6409350	1450550	1	0
F0604-0019	Västra Orons kvarn	Betning av säd	6407660	1456090	1	0
F0604-0021	Munkakvarn	Betning av säd, Övrigt	6421390	1439460	1	0
F0604-0022	Förzinkning, N:a Ind.omr.	Ytbehandling av metaller	6414490	1440680	1	4
F0604-0023	Skjutbana, Skärsjö	Skjutbana	6410750	1438350	1	3
F0604-0024	Jaktsskyttebana, Hullaryd	Skjutbana	6421871	1436270	1	2
F0604-0025	Skjutbana, Hullaryd	Skjutbana	6422925	1436193	1	3
F0604-0026	Skjutbana, Dagstorp	Skjutbana	6423870	1446481	1	3
F0604-0027	Jaktsskyttebana, Askeryd	Skjutbana	6409438	1450886	1	3
F0604-0028	Vittaryd Kronogård 2:3	Övrigt	6414200	1439390	1	2
F0604-0029	Kemtvätt, Frinaryd	Kemtvätt	6423760	1441512	1	2
F0604-0030	Bäckadals kvarn	Betning av säd	6423859	1429061	1	0
F0604-0031	Vrangsjö kvarn	Betning av säd	6418640	1445410	1	0
F0604-0032	Bensinmack Grännavägen	Bensinstation	6412888	1440456		
F0604-0033	Bensinmack Stigbergsvägen	Bensinstation	6412913	1440613		
F0604-0034	Bensinmack Tureborg	Bensinstation	6418565	1445162		
F0604-0035	Bensinmack Marieholm	Bensinstation	6419227	1424102		
F0604-0036	F.d. Sågverk i Hultrum	Sågverk	6424518	1427053	1	0
F0604-0037	F.d. Torstorps Trävaru AB	Sågverk	6412895	1439252	1	0
F0604-0038	Sågverk i Haurida	Sågverk	6419408	1423673	1	3
F0604-0039	Sågverk i Lommaryd	Sågverk	6418001	1438658	1	4
F0604-0040	Bensinmack Frinaryd centrum	Bensinstation	6423685	1441697	1	4
F0604-0041	Sågverk, Blå grindar	Sågverk	6413810	1444001	1	4

ObjektID	Objektnamn	Bransch	Xkoord	Ykoord	Fas	Riskklass
F0604-0042	F.d. Rich P.	Verkstadsindustri, Ytbehandling av metaller	6412902	1440712	1	3
F0604-0043	F.d. Bilskrot Vittaryd	Bilskrot och skrothandel	6413793	1439701	1	3
F0604-0044	F.d. Aneby Bil och Metall AB	Bilskrot och skrothandel	6411950	1440436	1	4